

Beïnvloeden beleid – de lobby met gemeente

Gemeenten krijgen al meer verantwoordelijkheid voor het regelen van zorg, ondersteuning, begeleiding voor mensen met een beperking en hun familie en mantelzorgers. Denk aan de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Dat betekent dat lokale belangenbehartiging bij gemeenten moeten zijn voor het beïnvloeden van plannen en beleid. Hoe pak je dat aan?

Formeel aandacht vragen

Bespreken van het onderwerp

Bestaat er al een structureel overleg, plaats dan het onderwerp op de agenda. Je kunt een ambtenaar of wethouder ook uitnodigen voor een overleg. Zet vooraf kort op papier wat je als organisatie wil inbrengen. Dat is handig tijdens het overleg, maar ook om daarna achter te laten. Dan heeft men in ieder geval op papier wat je over wilt brengen. Bevestig gemaakte afspraken eventueel schriftelijk.

Brief

Een brief is een goede manier om een standpunt duidelijk te maken. Je richt een brief aan het college van Burgemeester en Wethouders. Stuur eventueel een afschrift aan de verantwoordelijke ambtenaar. Je kunt ook een kopie sturen aan gemeenteraadsleden, maar weeg dat zorgvuldig af. Moet de raad een besluit nemen over het onderwerp, dan kan het zijn dat raadsleden zich naar aanleiding van je brief gaan mengen in de beleidsvoorbereiding of -uitvoering. Dat betekent voor de wethouder of ambtenaar veel extra werk. Hij moet dan de gemeenteraad formeel informeren over zaken die al geregeld hadden kunnen zijn. Dat stelt hij niet altijd op prijs. Zeker in grote gemeenten hebben ambtenaren veel bevoegdheden. Houd daar rekening mee; schakel alleen de gemeenteraad in als het niet lukt om met de wethouder of verantwoordelijk ambtenaar overeenstemming te bereiken.

Inspreken

Als het punt op de agenda staat, kun je vragen om spreektijd. Dat doe je bij de raadscommissie- of de raadsvergadering. Bereid dit goed voor. Laat iemand die dat goed kan het woord voeren. Zorg ervoor dat het standpunt op papier staat, zodat je dit kunt achterlaten. Het kan dan bij de notulen gevoegd worden.

Publieke opinie beïnvloeden

Het beïnvloeden van de publieke opinie is een manier om belangen te behartigen buiten de officiële kanalen om. De pers heeft veel invloed op politiek. Lokale kranten, huis-aan-huisbladen, radio en televisie zijn belangrijke informatiebronnen voor de gemeente. Maak daar als adviesraad goed gebruik van.

Via de pers

Als je de lokale media wilt inschakelen, kies dan het juiste moment. Enkele dagen voordat de gemeenteraad vergadert bijvoorbeeld. Achteraf heeft weinig zin. Voorzie de pers gedurende een langere periode van ingezonden stukken, persberichten en artikelen. Zorg dat de informatiebronnen elkaar versterken. Onthoud goed: media zijn alleen geïnteresseerd in écht nieuws. Zorg dat je een vast contactpersoon krijgt, dat werkt vaak goed.

Ingezonden brief: Stuur een korte, heldere ingezonden brief naar de krant. De redactie plaatst eerder een korte brief dan een lange brief. Vermeld eventueel naam en telefoonnummer van een contactpersoon.

Een bericht op de kabelkrant: Kort en duidelijk met vermelding van contactpersoon.

Artikel in huis-aan-huisblad: Je kunt zelf een artikel schrijven en dit aan de redactie aanbieden. Vooral de kleinere huis-aan-huisbladen zijn vaak blij met zo'n artikel. Schrijf bondig en duidelijk.

Uitnodigen van de pers: Nodig de pers uit bij speciale gelegenheden waarbij je aandacht vraagt voor het onderwerp. Maak een persmap met belangrijke informatie. Hier kun je bijvoorbeeld ook foto's of brochures aan toevoegen.

Een interview geven: Je kunt een krant benaderen en vragen of de redactie geïnteresseerd is in een interview over een bepaald onderwerp. Bereid dit goed voor. Denk niet alleen na over de inhoud, maar ook over vragen die je mogelijk krijgt. Misschien willen ze je de vragen vooraf toesturen? Laat het interview bij voorkeur door twee mensen doen. Zij moeten goed op de hoogte zijn en zich uitstekend kunnen verwoorden. Zet de informatie vooraf op papier en geef dit na afloop van het interview mee. Dan heeft de redactie de juiste gegevens, zoals cijfers, naam en telefoon van contactpersoon. Vraag of je het interview mag inzien voordat het gepubliceerd wordt. Zo nodig kunnen dan nog correcties worden aangebracht.

Persconferentie: Bij bijzondere gelegenheden kun je een persconferentie geven. Vooral in grotere gemeenten waar meerdere media actief zijn, is dat een uitkomst. Stuur de pers een uitnodiging met locatie en tijd en een korte toelichting over de inhoud. Tijdens de persconferentie licht je het onderwerp toe. Daarna geeft je de gelegenheid om vragen te stellen. Zet informatie op papier en/of maak een persmap.

Acties: Om druk uit te oefenen op het gemeentebestuur kun je ook actie voeren:

- spandoeken op de publieke tribune van de raadszaal
- affiches in de woonplaats of in het gemeentehuis
- protestoptocht van ouders
- spreekkoren tijdens vergaderingen
- zwarte lijst maken en presenteren
- kaartenacties, dat wil zeggen het versturen van kaarten aan bijvoorbeeld de gemeenteraad
- mailacties.

Acties op zich leveren vaak niet zoveel op. Het helpt vooral in combinatie met andere middelen om een duidelijk signaal af te geven. Als je kiest voor actie, voorkom dan negatieve effecten. Kondig bijvoorbeeld een optocht vooraf aan bij de politie en via de pers. Informeer omwonenden of andere belanghebbenden. Pas op met harde acties; het gevaar bestaat dat de publieke opinie zich er juist van afkeert. Vooral als mensen die er niets mee te maken hebben benadeeld worden. Denk aan wegafsluitingen die het verkeer hinderen of het kalken van leuzen op gebouwen. Sta erbij stil dat acties niet gericht moeten zijn op personen, maar op organisaties of functies: de wethouder, de gemeenteraad, de gemeente. Persoonlijke aanvallen werken vaak averechts.

Persoonlijke lobby

Ambtenaren, raadsleden, wethouders, de burgemeester. Het zijn allemaal zogenaamde sleutelfiguren. Ze zitten op een positie waar ze invloed kunnen hebben. Hen informeel benaderen in een poging je doel te bereiken, heet ook wel lobbyen. Soms heeft lobby een negatieve klank. Men denkt aan achterkamertjes en handjeklap. Het staat tegenover openbaarheid, het kenmerk van gemeentebestuur. Lobbyen gebeurt echter niet stiekem, maar wel buiten de schijnwerpers. Terloops en schijnbaar toevallig, tijdens recepties, na een vergadering of een conferentie of tijdens de nieuwjaarsbijeenkomst. Of je nodigt iemand uit bij school, bij een rit met de taxibus of bij een activiteit van de adviesraad.

Effectief lobbyen

Om effectief te lobbyen moet je goed vooraf nadenken over een aantal zaken:

- Wie kunnen we benaderen?
- Benaderen we rechtstreeks of via een ander? Bijvoorbeeld een gemeenschappelijke kennis?
- Bij welke gelegenheid kunnen we iemand benaderen?
- Welke informatie of argumentatie heeft de ander nodig?
- Kunnen we voordelen noemen van bepaalde beleidskeuzes?
- Welk belang kan de ander hebben bij de informatie?
- Namens wie wordt gesproken en namens hoeveel mensen?
- Is de ander overtuigd van onze goede bedoelingen en goede naam? Zal hij onze boodschap serieus nemen?
- Maken we een goede indruk? Hebben we bijvoorbeeld voldoende kennis van het onderwerp en zijn we niet te opdringerig?

Houding en machtsmiddelen

Houding naar de gemeente

Overheid en burgers hebben verschillende verantwoordelijkheden en belangen. Realiseer je dat als je de gemeente benadert. Het is echter niet nodig tegenover elkaar te komen. Het is je goed recht om voor je belangen op te komen, maar houd wel rekening met de positie van de ander. Het gaat erom dat je met elkaar om tafel komt, informatie en argumenten uitwisselt en soms concessies doet om een voor iedereen acceptabel resultaat te bereiken. Speel niet op de persoon. De ander zit daar uit hoofde van zijn functie en het is belangrijk dat je de contacten zakelijk houdt. Je bereikt soms niet wat je wilt, maar bedenk je dan dat je ook de volgende keer weer te maken hebt met deze functionarissen.

Machtsmiddelen

Om invloed uit te kunnen oefenen, beschikt een lokale belangenorganisatie over verschillende machtsmiddelen.

De macht van het getal: Hoe meer mensen achter de organisatie staan, hoe sterker deze staat. Het is dus zaak om een zo groot mogelijke achterban te hebben. De organisatie kan dan namens velen spreken.

De macht van kennis en inzicht: Bij besluitvorming gaat het om inhoud. Een lokale belangenorganisatie beschikt over inzicht in de gevolgen die bepaalde beleidswijzigingen voor de doelgroep kunnen hebben. Ook heeft zij kennis van de eisen die een bepaalde beperking stelt aan voorzieningen. De gemeente heeft behoefte aan deze informatie om haar taak goed uit te voeren.

De macht van de publieke opinie: Politieke bestuurders zijn gevoelig voor de publieke opinie. In bepaalde gevallen kun je deze inzetten om steun te krijgen voor je ideeën.